

Plaatsen van vogelnestkasten

DE KENMERKEN VAN DE WERKZAAMHEDEN

Dit veiligheidsinstructieblad richt zich op het plaatsen en controleren van grote vogelnestkasten zoals uilenkasten. Deze kasten worden op hoogte in gebouwen of in bomen geplaatst. De ophanghoogte wordt door een persoon met behulp van een ladder bereikt. De zware kast wordt met hulpmiddelen zoals een riem, een touw of een katrol omhoog gebracht. Vervolgens wordt, meestal vanaf de ladder, de kast geplaatst.

BELANGRIJKE RISICO'S

Bij het plaatsen en controleren van de vogelnestkasten is het valgevaar het belangrijkste en het grootste risico. Naast de uitvoerende persoon staan ook personen in zijn directe omgeving bloot aan dit gevaar. Wanneer iemand valt of geraakt wordt door een vallend voorwerp, dan kan dit ernstige lichamelijke gevolgen hebben. De omstandigheden die dit veroorzaken zijn meestal:

- ⚠ Met een te zware kast naar boven klimmen **uit evenwicht** raken en daardoor van de ladder **vallen** en hard op de grond terecht komen.
- ⚠ Door een instabiele klim- of werkpositie **uit evenwicht raken** en daardoor van de ladder **vallen** en hard op de grond terecht komen.
- ⚠ Door een verkeerd geplaatste of ondeugdelijke ladder **vallen** en daardoor hard op de grond terecht komen.
- ⚠ Personen in de directe omgeving onder de plek waar de kast geplaatst wordt kunnen **geraakt worden door vallend gereedschap of de kast**.
- ⚠ Tijdens een kastcontrole verwond raken of schrikken door plotseling en onverwachts **uitvliegende vogels, wespen of andere insecten**.

Juni 2021

Uitvoering
werkgroep Arbo en
Veiligheid VBNE;
Jan Polman, Polman Arbo &
Veiligheid Buitenruimte

Vormgeving
Ocelot Ontwerp

WERKVOORBEREIDING

De juiste aandacht voor de organisatie van de werkzaamheden is noodzakelijk. Onverwachte situaties veroorzaken vaak ook onveilige situaties op de werkplek. Met een goede werkvoorbereiding is dit grotendeels te voorkomen. Belangrijke aandachtspunten hiervoor zijn:

- ✓ Kies een **geschikte plek** voor het plaatsen van de ladder; voldoende ruimte vrij van obstakels en activiteiten die de ladder kunnen raken, vlakke en draagkrachtige ondergrond, stabiele plek voor de bovenkant van de ladder, weersomstandigheden.
- ✓ Gebruik een **opsteek- of optrekladder met voldoende lengte** om de werkhoogte te bereiken. Houd er hierbij rekening mee dat de vier hoogste sporten niet als werkpositie gebruikt mogen worden. De ladder bij voorkeur met twee personen uitschuiven en plaatsen.
- ✓ Gebruik een **positioneringssysteem** wanneer op de ladder geen stabiele werkplek verkregen kan worden.
- ✓ Weet dat er geen kisten of andere voorwerpen **zwaarder dan 5 kg** met de klimmer via de ladder omhoog getransporteerd mogen worden.
- ✓ Zorg dat voor het **verticaal transporteren** van zwaardere lasten een geschikte mogelijkheid is en de materialen daarvoor aanwezig zijn. Kies bijvoorbeeld een stevige tak of balk waaraan een katrol of touw vastgemaakt kan worden. Hiermee kan de kast op een veilige wijze omhoog naar de bevestigingsplek verkregen worden.
- ✓ Weet **welk gereedschap nodig** is bij het plaatsen of het onderhoud. Zorg voor een praktisch hulpmiddelen, zoals een draagholster, waarmee dit op de ladder omhoog genomen kan worden.
- ✓ De uitvoerende persoon moet over de **juiste vaardigheden en kennis** beschikken die noodzakelijk zijn voor de werkzaamheden. Zorg voor instructie over het verticaal transport van kisten, het plaatsen van en werken op een ladder en over gebruik van het positioneringssysteem.
- ✓ Start altijd met **onbeschadigd, goedgekeurd en goed onderhouden gereedschappen en hulpmiddelen**.
- ✓ Organiseer de **noodzakelijke hulpverlening** voor een mogelijk ongeval en stem dit af op de feitelijke situatie. (Zie Checklist Veldhulpverlening op www.vbne.nl)

VEILIGHEID TIJDENS DE UITVOERING

Het is de uitvoerende persoon zelf die tijdens de werkzaamheden de grootste invloed heeft op het verkleinen van de risico's. Daarom moet hij tijdens de uitvoering van de werkzaamheden voortdurend aandacht schenken aan de omgeving en zijn werktechniek.

Omgevingsveiligheid

- ✓ Maak **goede veiligheid- en werkafspraken** met de persoon die meehelpt en daardoor dichtbij de ladder aanwezig is.
- ✓ **Berg het gereedschap consequent goed op** zodat het niet per ongeluk naar beneden valt.
- ✓ Houd tijdens de werkzaamheden **omstanders en passanten** op voldoende afstand.

Werktechniek

- ✓ Houd tijdens het verplaatsen de ladder met twee handen **aan de buitenkant vast**. Houd de armen of het hoofd buiten de sporten.
- ✓ Verkrijg altijd een **stabiele werkpositie** op de ladder: plaats de ladder stevig en houd een hoek van 65°-70° aan, reik niet verder dan een armlengte, houd beide voeten op de ladder en gebruik de bovenste vier sporten niet als werkpositie.
- ✓ Gebruik een **positioneringssysteem** wanneer ver gereikt moet worden vanaf de ladder.
- ✓ Veranker de lijnen van het positioneringssysteem alleen aan **draagkrachtige takken** van een boom of constructieonderdelen van een gebouw.
- ✓ Zorg altijd dat de verkregen **stabiele werkpositie** op de ladder tijdens de werkzaamheden gehandhaafd blijft.
- ✓ Gebruik hijsmiddelen voor het naar boven en naar beneden brengen van lasten, zodat men de ladder altijd met twee handen kan vasthouden bij het klimmen en dalen.
- ✓ Bevestig de **hulpmiddelen** voor het omhoog hijsen van de kasten altijd op een correcte wijze. Weet dat de bevestigingspunten en alle andere onderdelen voldoende draagkrachtig zijn om de last (kast) omhoog te transporteren.
- ✓ Draag **kleding** die goed op het lichaam aansluit.
- ✓ Wees alert op plotseling **uitvliegende vogels/andere dieren en mogelijke nesten van wespen of processierupsen**.
- ✓ **Controleer de hulpmiddelen** op hun werking en stabiliteit. Gebruik geen ladders, valbeveiliging, touwen en katrollen die niet meer aan de betreffende functionele veiligheidseisen voldoen.

PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN

Bij het plaatsen van de vogelnestkasten zijn ook na het treffen van de belangrijke veiligheidsmaatregelen niet altijd alle risico's weggenomen. Het is daarom noodzakelijk dat persoonlijke beschermingsmiddelen gedragen worden. Dit geldt ook voor de personen die op de grond meehelpen.

- ✓ **Werkbroek** (geen loshangende kleding).
- ✓ **Hoog veiligheidsschoeisel** met een goed geprofileerde zool.
- ✓ **Handschoenen** die soepel zijn en de handen beschermen tegen kleine verwondingen.
- ✓ **Helm** bij kans op vallende voorwerpen voor personen die in de omgeving zijn.